

СПІЛЬНЕ КОМЮНІКЕ
щодо виконання Статуту ООН
та відновлення територіальної цілісності України й світового порядку

Рига, Латвія
24 жовтня 2024 року

На основі напрацювань робочої групи з виконання Статуту ООН, відновлення територіальної цілісності України та зміцнення світового порядку, заснованого на міжнародному праві та багатосторонній системі, і спираючись на результати Саміту миру в Україні, що відбувся 15–16 червня 2024 року у Швейцарії, а також на результати продуктивного та конструктивного діалогу на цій конференції, що відбулася 24 жовтня 2024 року, ми віддані всеохопному, справедливому та довготривалому миру в Україні відповідно до Статуту ООН, включно з принципами суверенної рівності, територіальної цілісності та політичної незалежності держав – членів ООН.

Ми відзначаємо важливість мирних зусиль. Ми підкреслюємо, що суверенітет і територіальна цілісність держав та заборона незаконного застосування сили в міжнародних відносинах, як це відображено в Статуті ООН, є наріжними каменями міжнародного права. Порушення цих принципів суперечить Статуту ООН.

Агресія Російської Федерації проти України є кричущим порушенням міжнародного права, зокрема Статуту ООН.

У цьому зв'язку нагадуємо про відповідні резолюції Генеральної Асамблеї ООН, зокрема 68/262 від 27 березня 2014 року «Територіальна цілісність України», ES-11/1 від 2 березня 2022 року «Агресія проти України», ES-11/4 від 12 жовтня 2022 року «Територіальна цілісність України: захист принципів Статуту Організації Об'єднаних Націй» та ES-11/6 від 23 лютого 2023 року «Принципи Статуту Організації Об'єднаних Націй, що лежать в основі всеосяжного, справедливого і тривалого миру в Україні», у яких підкреслюється необхідність якнайшвидшого досягнення всеохопного, справедливого й тривалого миру в Україні відповідно до принципів Статуту ООН та підтверджується прихильність Генеральної Асамблеї ООН суверенітету, незалежності, єдності й територіальній цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів, включно з її територіальними водами.

Разом ми поділяємо спільне бачення щодо таких важливих аспектів.

1. Відновлення територіальної цілісності України та збереження поваги до Статуту ООН

Відновлення територіальної цілісності України підтвердить нашу рішучість захищати фундаментальні принципи міжнародного права, закріплені в Статуті ООН. Ми закликаємо до відновлення територіальної цілісності України з метою

дотримання принципів Статуту ООН. Ми підкреслюємо, що необхідність повного відновлення територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів є основою принципів, викладених у Статуті ООН. Подальше нехтування Росією принципів, закріплених у Статуті ООН, зокрема принципів суверенітету й територіальної цілісності, є серйозною загрозою глобальній безпеці та міжнародному порядку, що ґрунтується на правилах.

Ми визнаємо, що постійні спроби російського уряду анексувати територію сусідньої держави силою створюють небезпечний прецедент, який підриває глобальний мир і стабільність. Ми підкреслюємо, що запобігання подальшій ескалації та повторній агресії залежить від повного відновлення територіальної цілісності України та стримування майбутніх порушень міжнародного права.

Ми наголошуємо, що Російська Федерація повинна негайно й беззастережно скасувати свою незаконну анексію Донецької, Херсонської, Луганської та Запорізької областей, Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, оскільки ці дії грубо порушують суверенітет України. Ми єдині у своїй вимозі до Російської Федерації негайно й повністю вивести всі військові сили з території України в межах її міжнародно визнаних кордонів. Повне виведення російських військ є фундаментальною вимогою для відновлення територіальної цілісності України та запобігання подальшим порушенням міжнародного права.

Завдяки повному виведенню російських військ і налагодженню міцної співпраці у сфері безпеки світ може мінімізувати ризик майбутніх конфліктів і забезпечити тривалий мир і безпеку в Україні та за її межами.

Ми вкотре вимагаємо негайно та беззастережно припинити мілітаризацію та захоплення Запорізької атомної електростанції, а також військові напади на цивільну інфраструктуру. Військове захоплення та контроль над українською атомною електростанцією становить величезну загрозу ядерній безпеці, а відновлення контролю з боку компетентних органів України має важливе значення для безпеки та захищеності станції, а також для того, щоб Міжнародне агентство з атомної енергії могло здійснювати безпечне, ефективне та дієве застосування гарантій відповідно до угоди про всеосяжні гарантії та додаткового протоколу України, згідно з неодноразовими закликами Генеральної конференції та Ради керуючих МАГАТЕ.

Ми закликаємо до відновлення територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів, щоб гарантувати безпеку комерційного судноплавства та захист портової інфраструктури в Чорному та Азовському морях.

Міжнародна спільнота підтверджує свою відданість верховенству права. Ми визнаємо, що відновлення територіальної цілісності України допоможе зупинити подальшу деградацію довкілля, спричинену військовими діями Росії, та розпочати процес відновлення постраждалих екосистем.

2. Запобігання агресії відповідно до Статуту ООН

Статут ООН закріплює зобов'язання всіх членів ООН утримуватися від загрози силою або її застосування проти територіальної цілісності або політичної незалежності будь-якої держави. Наразі ми спостерігаємо, як Російська Федерація систематично порушує це міжнародно-правове зобов'язання, демонструючи абсолютну зневагу до основ міжнародного правопорядку.

Ми наголошуємо на тому, що світ повинен розглянути всі доступні політичні та правові заходи для припинення агресії Російської Федерації проти України, щоб допомогти запобігти агресії в майбутньому та притягнути винних в агресії до відповідальності. Ми також наполягаємо на необхідності забезпечення відповідальності за злочини за міжнародним правом, скоєні на території України проти України та її народу.

Коли йдеться про санкції, ми підкреслюємо, що їхньою метою є не лише покладання витрат на держави, які загрожують міжнародному миру та безпеці, але й підтримка зусиль міжнародної спільноти, спрямованих на уникнення подальшої ескалації.

3. Посилення реагування системи ООН на застосування та загрозу застосування сили

Ми підтверджуємо, що підтримання міжнародного миру й безпеки є однією з основних цілей Статуту ООН, і Рада Безпеки ООН повинна бути здатною рішуче виконувати свій мандат.

Ми вважаємо, що Рада Безпеки має відігравати життєво важливу роль у підтриманні міжнародного миру й безпеки. Грубе порушення Росією Статуту ООН та її кричущі дії в Україні є зневагою до основного мандата Ради Безпеки. Дії Росії особливо обурливі з огляду на те, що вона є постійним членом Ради Безпеки.

Ми визнаємо необхідність реформування Ради Безпеки ООН, щоб зробити її більш представницькою, інклюзивною, прозорою, дієвою та ефективною.

Всі члени Ради Безпеки повинні дотримуватися Статуту ООН, включно з повагою до суверенітету й територіальної цілісності. Це необхідно для того, щоб Рада Безпеки могла ефективно реагувати на загрози міжнародному миру та безпеці.

4. Зміцнення системи міжнародного правосуддя

Наголошуємо, що Міжнародний суд ООН як головний судовий орган системи ООН є ефективним механізмом мирного врегулювання територіальних суперечок між державами. Надзвичайно важливо, щоб держави виконували його рішення.

З метою запобігання міжнародним злочинам, зокрема злочину агресії, українці важливо підтримувати систему міжнародного кримінального правосуддя. Ми підтверджуємо нашу повну відданість підтримці розслідування Міжнародного кримінального суду ситуації в Україні

Ми також вважаємо, що важливо підтримувати національні судові системи, щоб стримувати міжнародні злочини, включно зі злочином агресії, і запобігати безкарності.

Ми віримо, що наша непохитна відданість Статуту ООН має важливе значення для досягнення всеохопного, справедливого й тривалого миру в Україні, а також для запобігання будь-яким майбутнім актам агресії та конфліктам у всьому світі. Це є важливішим зараз, ніж будь-коли раніше, з огляду на зростання кількості конфліктів і криз у останні роки.